

Posudek oponenta bakalářské práce **Martin Zilvar: *Spolupráce Čínské lidové republiky a Ruské federace pohledem teorií vzniku kolektivních aliancí***

Téma spolupráce ČLR a RF pohledem teorií vzniku aliancí kolektivní obrany mě zaujalo a jako takové ho považuji za dostatečně nosné pro sepsání bakalářské práce, pročež jeho výběr hodnotím kladně. Jeho předkládané zpracování však už je dle mého soudu problematictější.

Úvodem svého posudku chci Martina Zilvara pochválit za snahu jasně vymezit téma, představit jeho možnou teoretickou reflexi, stanovit si podmínky (či hypotézy) a ty následně empiricky ověřovat. Samotná snaha však vřdycky nestačí a tato práce je toho bohužel důkazem.

Předně, práce je na velmi, velmi špatné stylistické úrovni, kterou odhalují již první věty úvodu. Výčet všech stylisticky chybných vět a spojení by vydal na několik stran, proto uvedu jen pár příkladů: „*Vztahy mezi státy byly tak úzce smluvně spojené, že incident v Sarajevu vyvrcholil v pomyslný domeček karet, který vyvolal první světovou válku.*“; či „*Z debat na akademických polích se jeví názor ...*“; nebo „*Práce se zaměřuje na vysvětlení neaktivity v rámci bezpečnostní integrace mezi Čínou a Ruskem.*“ Vedle stylistických chyb autor kupí i hrubky či překlapy. K formální stránce práce musím ještě podotknout, že autor chybně čísluje úvod, závěr a seznam pramenů a literatury, které se běžně nečíslují. Rušivě působí i neustálé opakování cíle práce, který najdeme i v popisu metody (ve skutečnosti však jakýkoliv podrobný popis metody práce chybí, neboť autor toliko uvádí, že se jedná o případovou studii, aniž by specifikoval, jaký konkrétní typ této velmi heterogenní metody má na mysli). Nevhodné je rovněž uvádění hlavních zdrojů v úvodu práce jen v závorkách (např. Walt 1987). Dále také vytváří nesmyslně krátké podkapitoly (např. 1.2 *Výzkumná otázka*, která obsahuje jen výzkumnou otázku) a nevhodně (pod)kapitoly pojmenovává (3.1 *Podmínka první až 3.6 Podmínky šestá*). Rovněž mi není zřejmé, proč autor do velké míry opakuje základní teze vybraných autorů z kapitol 2.1 až 2.6 v kap. 2.7.

Na pomezí stylistického a obsahové pochybení je neustálé opakování podivného termínu „mezinárodní“ či „světové ekvilibrium“, aniž by autor jakkoliv vysvětlil, co tím myslí (rovnováhu v mezinárodních vztazích nelze považovat za nezpochybnitelný fakt, spíše naopak). Dalším důkazem, že autorovi unikají podstatné pojmy a poznatky z oblasti mezinárodních vztahů je např. i užívání nesmyslného spojení „kolektivní aliance“ („collective alliance“) v abstraktu práce, a dokonce i v jejím názvu! Dokáže si autor snad představit nekolektivní alianci? Proč autor neužívá zavedený a jasný termín „společná obrana“ („collective defence“)? Autor dále u popisu tzv. bandwagoningu vůbec nerozlišuje na jeho agresivní a defenzivní variantu a chybně vykládá tento pojem jen jako kořistnickou motivaci států.

Za zásadní nedostatek považuji to, že autor nevysvětluje výběr děl, z nichž sestavuje svůj „teoretický rámec“ a ani to, proč jednoduše přijímá zásadní omezení, že použité teoretické koncepty pocházejí téměř výhradně z minulého století, jehož realitu také reflektují. Aktuálních či alespoň aktuálnějších zdrojů je přitom více než dost. Ba co víc, v roce 2009 vydal článek na toto téma i jeden z autorů zmínovaných a vskutku klíčových teoretiků – Stephen Walt (*Alliances in a Unipolar World*). Proč jsou tedy pro autora relevantnější publikace z 80. a 90. let 20. století? Autor rovněž zcela opomíjí velmi důležitý faktor při tvorbě aliancí, na který upozornil např. Michael Barnett a Alexander Wendt, a to je identita. Právě otázka sociální konstrukce (ne)přítele může být pro tvorbu koalic zásadní.

Co se autorovy analýzy týče, omezím se již jen na několik stručných poznámek. Opravdu je v případě Ruska a ČLR nutné dokládat, že mají populaci nad 500.000 obyvatel? V případě hlavních hrozeb pro ČLR a RF autor neuvádí možnost, že si tyto státy mohou být hroznou vzájemně, ať už s ohledem na to, že byly k válce velmi blízko (mnohem blíže než třeba ČLR a USA), tak třeba s ohledem na systematické zalidňování odlehlých částí RF bohatých na nerostné suroviny čínskými přistěhovalci. U ideologie není až tak relevantní vycházet z hodnocení Freedom House. Nejsem odborníkem na ČLR, ale tvrdit, že je tato země „silně decentralizovaným státem“ je zavádějící, zejména s ohledem na počínání současného prezidenta Si Tin-phinga. Celkově se domnívám, že ideologie obou zemí jsou značně odlišné. A konečně, proč u geopolitiky RF chybí Afrika? Autor tak zcela opomíjí současné ruské pronikání na tento kontinent (např. Středoafriická republika, Nigérie atd.).

Jistě by nebyl dobrý přístup dopředu znát výsledek svého bádání, ale když jsem si práci dočetl, nabyl jsem pocit, že by ji bylo možné shrnout do autorovy věty „*Dokonce jsme byli svědky čínského odmítnutí možnosti zformování aliance kolektivní bezpečnosti na základě větší bezpečnostní integrace Šanghajske organizace pro spolupráci navrhované Ruskem*“ (s. 50–51). Pokud bych si před volbou tématu dělal rešerši na takovéto téma a narazil na jednoznačné zamítnutí zformování aliance od jednoho ze dvou zkoumaných aktérů, svoji práci bych zaměřil jinak, a sice na důvody, které mohou Ruskou federaci vést k tomu, aby takovouto alianci odmítala. To však autor bohužel nedělá, namísto toho se (a teď se omlouvám za ten drsný přírůstek) zabývá dokazováním, že RF a ČLR mají více než půl milionu obyvatel...

Jak jsem uvedl v úvodu svého velmi kritického posudku – i přes všechnu výše uvedenou kritiku bych chtěl autora pochválit za snahu o řemeslné zvládnutí bakalářské práce a byť s mnoha jeho analytickými vývody nesouhlasím, myslím, že v nich autor prokázala jisté dovednosti, které mě vedou k tomu, abych tuto práci **doporučil k obhajobě**, byť asi nebude úplně snadná.

V Českém Meziříčí 10. 8. 2020

Mgr. Jan Prouza, Ph.D.